

Korttinro	1999-00977
Nimi	Meilahden kirkko ja seurakuntatalo
Katuosoite	Jalavatie 6b. Pihlajatie 16. Valpurintie 5b.
Kunta	Helsinki
Sijaintitunnus	15-621-8-
Suunnitteluajanjakso	1945-1954
Rakentamisajanjakso	1954 ?
Käyttöönottovuosi	1954 ?
Pääsuunnittelija	Markus Tavio
Alkuperäinen käyttö	Kirkkorakennukset, seurakuntatalot
Nykyinen käyttö	Kirkkorakennukset, seurakuntatalot
Rakennus- ja käyttöhistoria	<p>Rakennus noudattaa pääpiirteissään vuonna 1945 järjestetyssä yleisessä arkkitehtuurikilpailussa palkittua ehdotusta.</p> <p>Lujuuslaskemat laati diplomi-insinööri Magnus Malmberg. Sähkösuunnittelusta vastasi Insinööritoimisto Risto Mäenpää. Akustiikan asiantuntijana oli diplomi-insinööri T. K. Laakso. Valaisimet suunnitteli taiteilija Paavo Tynell. Rakennuksen julkisivun korkokuva on kuvanveistäjä Armas Tirrosen käsialaa.</p>
Arvotus	
Arkkitehtuuri	Harvinaisuus, alkuperäisyys
Ympäristö	Yhtenäisyys
Perustelut	<p>Meilahden kirkon suunnittelusta järjestettiin vuonna 1945 yleinen arkkitehtuurikilpailu, jossa palkitun ehdotuksen mukaan kirkko pääpiirteissään rakennettiin. Kirkko valmistui vasta vuonna 1954, mutta vielä tuolloinkaan ei Suomessa oltu rakennettu toista kirkkoa, joka olisi poikennut perinteisestä kirkkomallista näin merkittävästi. Meilahden kirkkoa pidetäänkin Suomen ensimmäisenä modernina kirkkona ja se on siten eräänlainen kirkkoarkkitehtuurin avainkohde. Näin sillä on myös harvinaisuusarvoa.</p> <p>Kohde rakennettiin alun perin kirkoksi ja on palvellut tässä käytössä koko ajan. Se on myös hyvin säilyttänyt alkuperäisen ilmeensä.</p>

Rakennus sijaitsee Meilahden keskiosan korttelissa, jossa on sekä asuinrakennuksia että julkisia rakennuksia. Asuinrakennusten tontit sijoittuvat korttelin eteläpuoliskoon ja rakennukset edustavat 1940 -luvun rakentamista. Naapurikortteleiden asuinrakennukset ja asuin- ja liikerakennukset ovatkin iältään ja tyyliiltään hyvin samankaltaiset. Rakennukset sijaitsevat hieman irti kaduista ja niiden väleihin jäävät puistomaiset piha-alueet. Korttelin pohjoispuoliskon tonteille rakennettiin 1950 -luvulla Meilahden koulu ja kirkko. Nämä yhdessä muodostavat puhtaaksimuurattua tiiltä olevan kokonaisuuden, eräänlaisen ytimen, jota asuinkortteleiden rapautut rakennukset ympäröivät. Kortteli onkin osa Mannerheimintien, Tukholmankadun ja Paciuksenkadun väliin jäävää, sekä kaavoitukseltaan että rakennuskannaltaan yhtenäistä aluetta. Näin kohde on osa yhtenäistä ympäristöä.

Kantakaupungin rakennussuojeluinventoinnin kokonaistarkistuksessa vuosina 1990 - 1991 rakennus on sijoitettu suojeluluokkaan 1 (RY, R = Rakennustaiteelliset perusteet, Y = Ympäristölliset perusteet / Kaupunkikuvalliset arvot). Meilahden kirkko on valtakunnallisesti merkittävä kohde.

Suojelutilanne

Vuonna 1988 vahvistetussa asemakaavassa rakennuksella ei ole suojelumerkintää. Tontin käyttötarkoitus on YK. Kantakaupungin yleiskaavassa ei suojeltu kohde.

Lähteet

Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston arkisto (HKRV).
Arkkitehti 3 / 1955.

Jetsonen, Sirkka-Liisa. Realismia vai unelmia - 1950-luvun julkisesta rakentamisesta. Sankaruus ja arki - Suomen 1950-luvun miljö. Suomen rakennustaiteen museo. Vantaa 1994.

Piirustusaineisto

Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston arkisto (HKRV)

Ympäristön kuvaus

Meilahden kirkko sijaitsee Meilahden keskiosan korttelissa, jonka eteläpuoli on varattu asuinkäyttöön ja pohjoispuoli taas julkiselle rakentamiselle. 1940 -luvulla rakennetut, pienimittakaavaiset asuinkerrostalot on sijoitettu lähes keskelle tonttejaan. Näin rakennusten ympärille ja väleihin muodostuu vihreitä piha-alueita. Viereisten kortteleiden asuinrakennukset ovat iältään ja tyyliiltään samankaltaisia, samoin Tukholmankadun vastakkaisella puolella sijaitsevat asuntolarakennukset. Korttelin pohjoisosassa sijaitsevat Meilahden ala-aste ja kirkko edustavat tyyliiltään jo 1950 -luvun modernimpaa suuntausta. Kokonaisuutena kortteli on kuitenkin osa kaavoitukseltaan ja rakennuskannaltaan yhtenäistä, Mannerheimintien, Tukholmankadun ja Paciuksenkadun välissä sijaitsevaa aluekokonaisuutta.

Rakenteet

Rakennuksen runkona ovat tiilimuurit ja betoni, jota on käytetty pilareissa ja kirkkosalin kattoa kannattavissa kehissä. Myös välipohjat ovat betonia ja massiivirakenteisia. Rakennuksen julkisivumateriaalina on puhtaaksimuurattu keltainen tiili. Rakennuksen eri tilat heijastuvat selvästi julkisivuissa. Suurella kirkkosalilla on muihin osiin nähden korkeampi ja hallitseva massa. Kappeliosa on tätä matalampi ja pienempi yksikkö. Matala siipiosa yhdistää kirkkosalin ja kappeliosan. Irrallinen kellotorni seisoo lähimpänä katua. Tornin vierestä alkavat portaat johtavat hieman korotetulle aukiolle ja siitä edelleen sisätiloihin. Julkisivuissa on käytetty umpinaisia, muurimaisia pintoja ja niiden vastapainona maisemaan avautuvia suuria ikkunoita. Kirkkosalissa on käytetty myös korkeita ja kapeita ikkunoita. Julkisivussa on kuvanveistäjä Armas Tirrosen laatima korkokuva. Rakennuksessa on erityyppisiä katto-osia. Kirkkosalissa

Ulkoasu

Sisätilat	<p>on pulpettikatto ja muissa osissa on epäsymmetrinen satulakatto. 1 - 2</p> <p>Rakennuksen sisätiloissa on runsaasti käytetty puhtaaksimuurattua keltaista tiiltä.</p> <p>Suuressa kirkkosalissa kiinteä sisustus on hyvin pelkistetty ja kevyt. Painopisteenä on yksinkertainen alttariristi. Valaisimet ovat taitelija Paavo Tynellin suunnittelemat. Rakennuksessa on tilat sekä suomenkielistä että ruotsinkielistä seurakuntaa varten. Suuressa kirkkosalissa on tilat noin 700 henkilölle. Tämän vieressä on seurakuntasali 200 henkilölle ja raamattupiirihuone. Kappeliosaan eli ruotsalaiseen kirkkoon liittyy rippikoulusali leveällä työntöovella. Pääkerroksen hallitilat voidaan tarvittaessa yhdistää yhdeksi kokonaisuudeksi. Pohjakerroksessa on kymmenen kerhohuonetta, aula takkoineen, voimistelusali ja vahtimestareille tarkoitettut asunnot. Kellarikerroksessa on kattilahuone oheistiloineen.</p>
Kuvausaika	Vuonna 1992
Valokuvaaja	Arkkitehtiylioppilas Pia Pärepallo
Filmi-/kuvanumerot	Kantakaupungin rakennussuojeluinventointi 162 / 8
Tallennus pvm	19990527
Tallentaja	RAK